Lietas Nr. A420357515
Lietas arhīva Nr. A42-01029-16/37

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Jelgavā 2016.gada 10.maijā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnesis A.Vīksne,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /pers. A/ pieteikuma par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru /pers. A/ dzīvesvieta tiktu deklarēta /adrese/, izdošanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2015.gada 24.jūlijā pieteicējs /pers. A/ vērsās Salas novada domē (turpmāk – pašvaldība, dome), lūdzot atļaut deklarēt dzīvesvietu /adrese/ (turpmāk arī dzīvoklis).

Ar domes priekšsēdētāja 2015.gada 27.augusta lēmumu Nr.246 (protokols Nr.9, 17.punkts; turpmāk – pārsūdzētais lēmums) pieteicēja lūgums noraidīts.

Pārsūdzētajā lēmumā konstatēts, ka saskaņā ar Iedzīvotāju reģistra datiem pieteicējam norādīta uzturēšanās adrese ārzemēs - /adrese 2/.

Pieteicējs pašvaldībā iesniedzis 2014.gada 22.decembra izziņu Nr.01-40/146, kurā norādīts, ka viņš dzīvo valsts sociālās aprūpes iestādē "Braslavas veco ļaužu un invalīdu māja – internāts" no 2011.gada 13.decembra un atrodas pilnā valsts apgādībā.

Dome secināja, ka pieteicējs ārpus Latvijas uzturas ilgāk par 6 mēnešiem, t.i., no 2011.gada 13.decembra, dzīvesvietas deklarēšanās pienākumu viņš ir izpildījis, kā arī viņam nav tiesiska pamata deklarēt dzīvesvietu dzīvoklī. Ja pieteicējs uzturas ārzemēs, viņam nav nepieciešams deklarēt dzīvesvietu Latvijas Republikā.

[2] Nepiekrītot pārsūdzētajam lēmumam, pieteicējs ar pieteikumu vērsās Administratīvajā rajona tiesā.

Pieteikumā norādīts, ka pieteicējs nav uzturējies ārzemēs ilgāk par 6 mēnešiem, viņš ārstējies Baltkrievijā, atradies stacionārā slimnīcā, pēc tam viņam piešķirta vieta rehabilitācijai pansionātā – internātā, bet no turienes pieteicējs regulāri braucis uz Latviju, ko pierāda atzīmes pieteicēja pasē. Pieteicējs ir 2.grupas invalīds, Latvijā saņem vecuma pensiju, un viņam jāapmeklē ārsti-speciālisti Latvijā, bet, ja pieteicējs nav deklarēts Latvijā, viņš nevar apmeklēt ārstus Latvijā, un rodas problēmas pat ierasties Latvijā.

Pieteicējs tikai uz ārstēšanās laiku uzturas pansionātā. Dzīvoklī pieteicējs dzīvojis no 1994.gada 1.aprīļa, tur joprojām atrodas viņa personīgās mantas, taču dzīvoklis ar visām mantām nodots īrē citai personai, un pieteicējs izdeklarēts no dzīvokļa, kaut regulāri par to maksājis. Tur deklarētajam /pers. B/ nevar būt iebildumi pret pieteicēja deklarēšanu dzīvoklī. Pieteicējs izdeklarēts, viņam par to neziņojot, nebrīdinot. Ka ir izdeklarēts, pieteicējs uzzināja Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē, kad mainīja pasi. No dzīvokļa pieteicējs nekad nav atteicies, jo tas joprojām ir nepieciešams, kad ierodas Latvijā. Pieteicējam bija likumīgi noslēgts īres līgums, ko nedrīkstēja patvaļīgi, vienpusēji lauzt.

Saskaņā ar Dzīvesvietas deklarēšanas **likuma 4.panta otrās daļas 3.punktu** par dzīvesvietas maiņu netiek uzskatīta personas prombūtne, kas ir ilgāka par 1 mēnesi, ja tā saistīta ar medicīniskās palīdzības saņemšanu ārstniecības iestādē. Nav ņemts vērā, ka pieteicējs aizbrauca uz Baltkrieviju ārstēties. Savukārt Dzīvesvietas deklarēšanas **likuma 5.pantā** noteikts, ka personām, kuras dzīvo veco ļaužu pansionātā, saglabā reģistrāciju iepriekšējā dzīves vietā, un veco ļaužu pansionāta adresi norāda kā papildu adresi. Līdz ar to pieteicējam ir tiesisks pamats saglabāt reģistrāciju dzīvoklī.

[3] Rakstveida paskaidrojumā par pieteikumu dome to neatzīst un lūdz noraidīt, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā konstatēto un papildus norādot, ka dzīvoklis pieder pašvaldībai un atrodas pašvaldības bilancē. Par dzīvokli pieteicējam nav noslēgts ne īres līgums, ne apakšīres līgums, ne nomas līgums ar pašvaldību. Dome 2011.gada 31.augusta sēdē pieņēma lēmumu "Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" (protokols Nr.12, 20.9.punkts), ar kuru nolēma izbeigt ar pieteicēju 1994.gada 1.aprīlī noslēgto dzīvokļa īres līgumu, noslēdzot īres līgumu ar /pers. B/, pamatojoties uz pieteicēja iesniegumu (reģistrēts pašvaldībā 2011.gada 28.jūlijā) un /pers. B/ 2011.gada 29.jūlija iesniegumu, kā rezultātā zuda tiesiskais pamats pieteicējam būt deklarētam dzīvoklī.

Pašvaldības kapitālsabiedrība SIA "VĪGANTS" apliecinājusi, ka no pirmās dienas, kad īres līgums par dzīvokļa īri tika noslēgts ar /pers. B/, tikai viņš ir veicis maksājumus, kas saistīti ar dzīvojamās telpas lietošanu.

Pieteicējs dzīvokļa lietošanas tiesības nav ieguvis uz laulības, radniecības, svainības vai cita likumiska vai līgumiska pamata ar /pers. B/. Lai arī pieteicējs /pers. B/ sauc par audžudēlu, atbilstoši normatīvajiem aktiem pieteicējam ar /pers. B/ nepastāv ne radniecības, ne svainības attiecības, kā arī pieteicējs nav atzīstams par /pers. B/ ģimenes locekli, jo nav /pers. B/ vecāks (adoptētājs). Pieteicējs vairākkārtīgi sarunās ar pašvaldības darbiniekiem ir uzsvēris, ka /pers. B/ viņam ir svešs cilvēks. Pieteicējs vai /pers. B/ nav snieguši pašvaldībai ziņas, ka viņu starpā būtu noslēgts jebkāda veida līgums (uztura līgums, patapinājuma līgums u.c.), kas radītu tiesības pieteicējam dzīvot attiecīgajā dzīvoklī. Arī pieteicējs savā 2015.gada 24.jūlija iesniegumā nav norādījis tiesisko pamatu dzīvot dzīvoklī. Pašvaldība nav saņēmusi /pers. B/ lūgumu, lai pieteicēja dzīvesvieta tiktu deklarētā /pers. B/ īrētajā dzīvoklī.

Pašvaldība nav veikusi nekādas darbības, lai tiktu anulēta pieteicēja dzīvesvieta iepriekšminētajā adresē. Pašvaldība 2015.gada 6.janvārī nosūtīja vēstuli Nr.1.14./6 ar lūgumu Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Jēkabpils nodaļai sniegt informāciju, uz kāda pamata saskaņā ar informāciju Iedzīvotāju reģistrā pieteicējam uz 2011.gada 15.maiju ir norādīta uzturēšanās adrese ārzemēs - Baltkrievijā. Pašvaldība saņēma informāciju, ka saskaņā ar pieteicēja 2011.gada 5.maija iesniegumu Nr.23-1-22/J7 par izceļošanu no Latvijas uz patstāvīgu dzīvi ārzemēs Iedzīvotāju reģistrā Pilsonības un

migrācijas lietu pārvalde iekļāvusi ziņas par pieteicēja dzīvesvietu ārzemēs.

Pašvaldība nenoliedz, ka sākotnēji pieteicējam bija tiesisks pamats dzīvot dzīvoklī (īres līgums) un pieteicējs uz šo tiesību pamata tur bija deklarējis savu dzīvesvietu, taču pēc tam labprātīgi uz sava iesnieguma pamata, kurš reģistrēts pašvaldībā 2011.gada 28.jūlijā, atteicies no savām tiesībām un atstājis dzīvokli, tādējādi zaudējot tiesisko pamatu.

Pašvaldība pieteicējam jau iepriekš ir norādījusi, ka dzīvesvietas deklarēšana dzīvoklī nav izmantojama, lai risinātu jautājumu par pieteicēja tiesībām tajā dzīvot.

Motīvu daļa

[4] Pārbaudījusi un novērtējusi procesa dalībnieku argumentus, tiesa atzīst, ka pieteikums ir nepamatots un noraidāms.

[5] No lietas materiāliem izriet, ka 2015.gada 24.jūlijā pieteicējs vērsies domē, lūdzot atļaut deklarēt dzīvesvietu /adrese/ *(lietas 48.lapa, tulkojums – lietas 72.lapa)*.

Ar pārsūdzēto lēmumu *(lietas 5.lapa)* pieteicēja lūgums noraidīts, konstatējot, ka saskaņā ar Iedzīvotāju reģistra datiem pieteicējam norādīta uzturēšanās adrese ārzemēs - /adrese 2/. Pārsūdzētais lēmums pamatots ar Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 6.panta piekto daļu.

Secināms, ka pieteicēja mērķis ir panākt labvēlīga administratīvā akta, ar kuru tiktu atļauts pieteicējam deklarēt dzīvesvietu /adrese/ izdošanu.

Lai uzdotu iestādei izdot labvēlīgu administratīvo aktu, tiesai ir jāpārbauda, vai tiesību normas piešķir personai tiesības no attiecīgā publisko tiesību subjekta prasīt to labumu, kuru persona ietvērusi savā prasījumā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Ja piemērojamā tiesību norma nosaka noteiktus tiesiskus un faktiskus apstākļus attiecīgā labuma saņemšanai, tiesai jāpārbauda, vai konkrētajā gadījumā attiecīgie apstākļi ir iestājušies. Konstatējot, ka kāds labvēlīga administratīvā akta izdošanas priekšnoteikums nav iestājies, tiesai nav pamata apmierināt prasījumu *(skat. Augstākās tiesas 2007.gada 12.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-118 10.punktu)*.

[6] Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 3.panta pirmā daļa noteic, ka dzīvesvieta ir jebkura personas brīvi izraudzīta ar nekustamo īpašumu saistīta vieta (ar adresi), kurā persona labprātīgi apmetusies ar tieši vai klusējot izteiktu nodomu tur dzīvot, kurā dzīvot tai ir tiesisks pamats un kuru šī persona atzīst par vietu, kur tā sasniedzama tiesiskajās attiecībās ar valsti un pašvaldību. Savukārt minētā panta otrā daļa noteic, ka personai ir tiesisks pamats apmesties uz dzīvi noteiktā nekustamā īpašumā, ja tai pieder šis nekustamais īpašums, attiecībā uz to ir noslēgts īres vai nomas līgums vai šā īpašuma lietošanas tiesības tā ieguvusi uz laulības, radniecības, svainības vai cita likumiska vai līgumiska pamata.

No minētās tiesību normas ir secināms, ka tiesiskā pamata esamību dzīves vietas deklarēšanai likumdevējs saista ar konkrētām tiesiskajām attiecībām – īpašuma tiesības, īres tiesības, nomas tiesības vai lietošanas tiesības, kas iegūtas uz cita pamata, proti, laulības, radniecības, svainības vai likuma pamata.

Lietā nav strīda, ka dzīvoklis ir Salas novada pašvaldības īpašumā *(sk. izziņu Nr.4.15/62c, lietas 47.lapa)* un laika periodā no 1994.gada 1.aprīļa līdz 2011.gada 31.augustam pieteicējs dzīvoja dzīvoklī uz īres līguma pamata.

Kā izriet no lietas materiāliem, 2011.gada 31.augustā dome pieņēma lēmumu "Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" (protokols Nr.12, 20.9.punkts), ar kuru tostarp nolēma izbeigt ar pieteicēju noslēgto dzīvokļa īres līgumu *(lietas 66.lapa)*.

Secināms, ka uz lietas izskatīšanas tiesā pēc būtības brīdi pieteicējam par dzīvokli nav noslēgts ne īres līgums, ne apakšīres līgums, ne nomas līgums ar pašvaldību.

Tāpat lietā nav iesniegti pierādījumi, kas apliecinātu, ka pieteicējam pastāvētu dzīvokļa lietošanas tiesības, kas iegūtas uz laulības, radniecības, svainības vai likuma pamata.

Ar lietā iesniegtajiem pierādījumiem neapstiprinās informācija, ka dzīvokļa lietošanas tiesības būtu iegūtas, pamatojoties uz radniecību ar /pers. B/ *(audžudēlu, sk. pašvaldības 2010.gada 10.februāra izziņu, lietas 7.lapa)*, proti, pieteicējam ar /pers. B/ nepastāv ne radniecības, ne svainības attiecības, kā arī pieteicējs nav atzīstams par /pers. B/ ģimenes locekli, jo nav /pers. B/ vecāks (adoptētājs), kā arī lietā nav iesniegti pierādījumi, ka starp /pers. B/ un pieteicēju būtu noslēgts jebkāda veida līgums *(piemēram, uztura līgums)*, kas radītu tiesības pieteicējam dzīvot attiecīgajā dzīvoklī. Kā izriet no pieteicēja iesnieguma pašvaldībai, arī pieteicējs nav norādījis tiesisko pamatu dzīvot dzīvoklī *(lietas 48.lapa., tulkojums – lietas 72.lapa)*. Kā izriet no domes paskaidrojuma, pašvaldība nav saņēmusi /pers. B/ lūgumu, lai pieteicēja dzīvesvieta tiktu deklarētā /pers. B/ īrētajā dzīvoklī.

Līdz ar to secināms, ka neizpildās Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 3.panta pirmajā un otrajā daļā minētie nosacījumi, kas varētu būt par pamatu atļaut pieteicējam deklarēt kā dzīvesvietu dzīvokli.

[7] Papildus tiesa konstatē, ka pašvaldība nav veikusi nekādas darbības, lai tiktu anulēta pieteicēja dzīvesvieta iepriekšminētajā adresē - dzīvoklī. Lietā nav iesniegts arī pašvaldības lēmums par deklarētās dzīvesvietas anulēšanu. Līdz ar to nav pamatots pieteicēja arguments, ka pašvaldība patvaļīgi būtu anulējusi ziņas par pieteicēja deklarēto dzīvesvietu.

Kā izriet no lietas materiāliem, pašvaldība 2015.gada 6.janvārī nosūtīja vēstuli Nr.1.14./6 ar lūgumu Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Jēkabpils nodaļai sniegt informāciju, uz kāda pamata saskaņā ar informāciju Iedzīvotāju reģistrā pieteicējam uz 2011.gada 15.maiju ir norādīta uzturēšanās adrese ārzemēs – Baltkrievijā *(lietas 56.lapa)*. Pašvaldība saņēma informāciju, ka saskaņā ar pieteicēja 2011.gada 5.maija iesniegumu Nr.23-1-22/J7 par izceļošanu no Latvijas uz patstāvīgu dzīvi ārzemēs Iedzīvotāju reģistrā Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde iekļāvusi ziņas par pieteicēja dzīvesvietu ārzemēs *(lietas 57.lapa)*.

Atbilstoši Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 11.pantam iestādei ir tiesības pēc savas iniciatīvas, bet pienākums pēc citu personu iesnieguma *pārbaudīt*, vai *deklarētājam ir tiesisks pamats* deklarēt dzīvesvietu pēc attiecīgās adreses. Arī atbilstoši Ministru kabineta 2003.gada 11.februāra noteikumu Nr.72 „Kārtība, kādā anulējamas ziņas par deklarēto dzīvesvietu" 2.punktam iestāde personas deklarācijā sniegtās ziņas par deklarēto dzīvesvietu anulē, pamatojoties uz iestādes rīcībā esošajiem dokumentiem, *pēc šo ziņu pārbaudes* normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā un motivēta lēmuma pieņemšanas par deklarētās dzīvesvietas ziņu anulēšanu.

Kā redzams no minētajām tiesību normām, likumdevējs ir piešķīris pilnvaras iestādei pašai pārbaudīt to, vai personai ir tiesisks pamats deklarēt dzīvesvietu attiecīgajā adresē. Augstākās tiesas ieskatā, šī pārbaude ietver arī faktisko apstākļu pārbaudi *(sk. Augstākās tiesas 2009.gada 11.decembra sprieduma lietā Nr.SKA-395/2009 13.punktu)*.

Līdz ar to tiesa norāda, ja pieteicējs uzskata, ka iepriekšminētā informācija ir nepamatota, pieteicējam jāvēršas Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē ar atbilstošu iesniegumu par iespējamo informācijas neatbilstību faktiskajiem apstākļiem.

Tiesa vērš pieteicēja uzmanību uz apstākli, ka dzīvesvietas deklarēšana nav izmantojama, lai risinātu jautājumu par pieteicēja tiesībām dzīvot īpašumā – dzīvoklī. Ja pastāv strīds par pieteicēja līgumiskajām tiesībām izmantot dzīvokli *(piemēram, lauzts īres līgums)*, tas risināms Civilprocesuālā kārtībā vispārējās jurisdikcijas tiesā.

[8] Pastāvot šādiem iepriekš minētajiem apstākļiem, tiesa nekonstatē tiesisku pamatu labvēlīga administratīvā akta izdošanai. Līdz ar to pieteikums nav pamatots un noraidāms.

[9] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta trešo daļu, ja pieteicējs no valsts nodevas samaksas ar tiesas lēmumu bijis pilnīgi vai daļēji atbrīvots, pieteikuma noraidīšanas gadījumā pieteicējam ir pienākums atmaksāt valstij valsts nodevu pilnā apmērā triju mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā. Šādos gadījumos tiesa pieteicēja pienākumu samaksāt valsts nodevu attiecīgajā apmērā norāda sprieduma rezolutīvajā daļā. Ja pieteicējs triju mēnešu laikā neiesniedz tiesai valsts nodevas apmaksu apliecinošu dokumentu, tiesa sprieduma norakstu nosūta tiesu izpildītājam izpildei.

Ņemot vērā minēto, pieteicējam uzliekams pienākums samaksāt valsts nodevu 18,46 *euro* apmērā *(28,46 -10,00, sk. tiesas 2015.gada 17.novembra lēmumu, lietas 18.-19.lapa).*

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta trešo daļu, 246.-251.pantu, 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

Noraidīt /pers. A/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru /pers. A/ dzīvesvieta tiktu deklarēta /adrese/, izdošanu.

Uzlikt pienākumu /pers. A/ atmaksāt valstij valsts nodevu 18,46 *euro* triju mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu namā.

Tiesnesis A.Vīksne